

Eesti Saarte Kogu üldkogu protokoll 10.05.2024 Hiiumaal Ratturi talus

Kohal: 12 liiget (Kõinastu, Manija, Naissaar, Pakri saared, Hiiumaa, Muhu, Prangli, Piirissaar, Osmussaar, Abruca) ja esitati 17 volikirja (lisaks oli esindatud Kihnu, Ruhnu, Saaremaa, Vahase ja Vormsi), veebi teel osalesid Rein Tafenau (Vilsandi) ja Siim Avi (Piirissaar). Kokku 29 häält (Lisa 1 Osalejate registreerumisleht).

Külalised: Hiiumaa volikogu esimees Anu Pielberg, regionaalministeri nõunik Kristiina Maripuu ja Kalev Kotkas (osales VSaarS loomise juures, mis võeti vastu 2003.a.). Veebis osales Riigikogu Saarte toetusrühma esimees Mart Maastik.

1. Eesti Saarte Kogu/ ESK 2023. majandusaasta aruande kinnitamine. Revisjonikomisjoni hinnang.

Revident Siim Avi osales koosolekul veebi teel. Revidendi hinnangul vastab koostatud majandusaasta aruanne tegelikkusele ja soovib aastaaruande kinnitada. Revisjonikomisjoni aruanne lisatud protokollile (Lisa2).

Juhatuse liige Jana Stahl tutvustas varem välja saadetud aruannet ja 2023.a. eelarve täitmist ning juhatus kinnitab, et eelmises juhatuses eelarve täitmisel probleeme ei esinenud. Küsimusi ei esitatud.

OTSUS: Kinnitada 2023.a. majandusaastaaruanne. Otsus vastu võetud ühehäälselt.

2. 2024.a. tegevusaruanne ja eelarve.

Jana Stahl tutvustas kohalviibijatele eestseisuse poolt kinnitatud tegevuskava ning eelarvet. Annelly Holm rääkis muudatustest ESINi programmikavas ja ütles, et 2024 aastal ei ole eelarvesse ESINi Habitability projekti jaoks tarvis ESKil vahendeid planeerida.

Tutvustades Habitability projekti lähemalt, rääkis Annelly Holm, et projekt on kavandatud 4-aastasena ning Eestis puudutab see Vormsi ja Muhu saari. Projekti rahastaks Euroopa Komisjon. Projekti esitaja on Åbo Akadeemia. See, et Eestist saab projektis osaleda ainult 2 saart, on projekti taotleja poolt ette antud tingimus. Samamoodi kavandab eelarve projekti juhtpartner.

Ettepanek oleks, et ESK pöörduks Annelly isikus Muhu ja Vormsi vallavalitsuse poole projekti omaosaluse katmiseks.

Projekti tulemusena valmib tööriist, mis võimaldab hinnata kuuest erinevast aspektist väikesaare elukeskkonda ja seire järel anda soovitusi olemasolevate ressursside kasutamiseks ja elukeskkonna parandamiseks.

Jana ning Liina rääkisid kavast koostada KYSKile taotlus ESK uue arengustrateegia koostamiseks saarte kogukondi kaasavalt ja võrgustikku arendavalt. Projekti rahastamise korral käivitub sügisel intensiivne seminaride ja arutelude tegevus, mis võimaldab mitmeid korralduslikke küsimusi läbi arutada ning teemasid prioritseerida.

Septembris algab Liina Miksi veetav saarte noorte pärimuspäev, mis sellel korral toimub Muhu saarel.

3. Seminari külalisesinejad.

- Kristiina Maripuu sõnavõtt.

ESK liikmetele on rõõm tõdeda, et Kristiina Maripuu saab jätkata saarte jaoks tööd ka uue regionaalministri Piret Hartmani nõunikuna. Maripuu hinnangul näeb ESK tegevus hea välja ning ta innustas selliselt ka jätkama. Ta julgustas ESKd hoidma tihedat kontakti väikesaarte komisjoni liikmetega ning lubas omalt poolt teha kõik selle sidususe hoidmiseks. Eraldi tõi ta välja lubaduse uurida Ruhnu laeva ehituse käiku ja kas ESK seisukohti arvestatakse selle juures.

Hiumaa esindajad andsid Maripuule edasi palve, et ka Hiiu valda kaasataks liinilepingu sõlmimisse ja arvestatakse Hiiu volikogu ja vallavalitsuse arvamusega. Väga efektiivne ja kasulik saare ettevõtjatele oleks, kui TS Laevad võiksid tegeleda oma laevade pardal saare promomisega. Maripuu lubas selle mõtte edasi anda.

- Hiumaa esindajate sõnavõtt.

R. Rahuoja: kõlavad sellest, et Hiumaa kaalub ESKst välja astumist, on osaliselt tema süü. Ta on olnud ESKs Hiumaa esindaja üle 6 aasta ja selle aja jooksul on puudunud kokkupuutepunktid väikesaarte teemadega. Hiumaa saab ise välja pakkuda teemasid ESKs.

Täna Hiumaa kindlasti ei soovi lahkuda ESKst, aga on soov algatada diskussioon Hiumaa rolli üle ESK liikmena. Hiumaa saartelt Kassari ei ole ESK liikmena osalenud üldkogudel mõnda aega. Samuti Heinlaid ei ole osalenud.

Volikogu esimees Anu Pielberg kinnitas samuti mõtet, et saared peavad kokku hoidma. Meile väga meeldib käima läinud noorteprojekt ESK juures ning VSaarS (Püsiasiustusega Väikesaarte seadus) arutelust oleme samuti huvitatud seoses mõttega välja töötada Eesti Saarte Seadus.

- Mart Maastik arutleb veebis tuulepargi teemal järgnevalt:

Riigikogu saarte töörühm on väheaktiivne. Oleme saanud ESKlt sisendeid, kuid midagi

konkreetsed pole teinud. Hetkel on oluline teema, millele tähelepanu pöörata kavandatud meretuulepark Saaremaa lääneranniku vahetusse lähedusse. Ehitada 500 üle 300 meetrist tuugenit on pretsedenditu projekt. Kogu planeeringuga seonduv toimub arusaamatul moel ja kehtivat menetluskorda rikkudes. Väidetavalt on seda projekti tarvis kliima soojenemise peatamiseks. Utiliseerimisplaan puudub.

Selle projektiga on väga palju agasid. Esiteks on selle tuulepargi teenindamiseks kavandatud elektriliinide trass nüüd kavandatud läbima kogu Saaremaad ja Muhu saart ning selle rajamise kulud on kavas veeretada maksumaksjate kaela. Kohalik elektrivarustus ei võida sellest midagi, sest nn kapellaaride ehk kohalike harutrasside väljaehitamine pole kavandatud. Kogu toodetav elekter läheks Eestist välja. Selle teostamine muudab saared tööstusparkiks, aga toodang läheb Eestist ja saartelt ära, mitte ei loo siia lisandväärtust. Lisaks tekivad probleemid metsade raiumisega, teadmata on mõjud mereelustikule, linnustikule ja neid probleemseid kohti on veel palju. Meil on mitu MTÜd, kes teevad ülisuuri pingutusi selle projekti käivitamise vastu. Eeltöid on alustatud ilma KMH läbiviimiseta.

Jüri Lember: ESK peab igal juhul sellele probleemistikule tähelepanu juhtima! Eestseisus peaks tegema otsustajatele kirja ESK nimel, milles toetatakse Saaremaa Rannarahva MTÜ seisukohti Saaremaa tuulepargi arendamise hetkeseisu osas. M. Maastik on nõus abistama pöördumise koostamisel. **Koosolekul osalejad toetavad ettepanekut.**

Riho Rahuoja: Hiiumaal on tarvis omaenda tuuleparki saare energiavajaduste rahuldamiseks. Tunneme et vajame tuuleparkide arendamise osas rohkem infot ja kahe osapoole tagasisidet.

Saarte seaduse temaatika arutelu.

Eestseisuse vanem Jüri Lember tutvustab VSaarS tööversiooni ridu, kus on jõutud eestseisuse koosolekul ühistele seisukohtadele.

Sisejulgeoleku seisukohalt on oluline, et saared oleksid asustatud ja saavad pakkuda abi, kui saarel on vähemalt 1 inimene, siis loetakse saar asustatuks.

Koosolekule esitatud VSaarS eelnõu tööversioon käiakse võimalike muudatusettepanekute osas arutelu käigus üle. Jäädakse peatuma väikesaare Üldkogu reguleerivate paragrahvide juurde.

Mark Soosaar: me ei tea, millal me VSaarS muutmissettepaneku saame Riigikogu Saarte Toetusrühmale edastada, kuid oluline on see üle anda peatselt ja vältida ka erakondlikku suunamist. Reili Rand kui Hiiumaa saadik on asjast teadlik. Tema erakond oleks valmis seadusmuudatustega eelnõu Riigikogule edastama enne jaanipäeva, et sügisel saaks teemaga edasi minna. Tuleks anda riigile võimalus ostueesõigust rakendada eesmärgiga säilitada looduskeskkonda, kogukonna huvides ja muudes avalikes huvides.

Mart Maastiku arvates on kõige tõenäolisemad kaks teemat: 1 elaniku teema ja osaplaneeringu kehtestamine suure üldplaneeringu osana. Ülejäänud küsimused oleks vaja läbi arutada ja üks neist on üldkogu ja kinnisasja ostueesõiguse teema.

Toomas Luhaäär: Riigile saame anda ostueesõiguse, kuid püsielanikule ei saa anda ostueesõigust, sest tekib seaduslik riive isiku õigustele müüa maad hinnaga, mida ta soovib. Kahjuks KOVid ei rakenda enda ostueesõiguse võimalust ja teinekord ei ole vahendeid maa ostueesõiguse kasutamiseks. Jääb küsimus, kas riik tahab ostueesõigust rakendada või mitte?

Jüri Lember: Selle piirangu võiks kinnitada, sest tegemist on julgeoleku küsimusega: Maad saab osta ainult Eesti kodanik või Eesti kodanike enamusomanduses olevale juriidilisele isikule.

Protokolli lisa on VSaarS tööversioon 11.05.2024 (Lisa 3). Roheliseks tehtud tekst sai üldkogu heakskiidu.

allkirjastatud digitaalselt

Meelis Mereäär

Koosoleku juhataja

allkirjastatud digitaalselt

Liina Miks

Protokollija